

RATIO FORMATIONIS

JUŽNOSLAVENSKA KONFERENCIJA
PROVINCIJSKIH MINISTARA OFM

Južnoslavenska konferencija
provincijskih ministara OFM

RATIO FORMATIONIS

Split, 2020.

Nakladnik:

Južnoslavenska konferencija
provincijskih ministara OFM

Za internu upotrebu.

Lektura:

Jelena Lojić Pokrovac

Naslovnica:

s. Zdravka Milić

Grafičko oblikovanje:

Silvio Družević

Tisak:

Jafra-Print d.o.o.

IL MINISTRO GENERALE
DELL'ORDINE DEI FRATI MINORI

RATIFICA

Esaminate attentamente
la Ratio formationis Interprovincialis
della Conferenza Sud Slavica,
presentata dal Presidente della Conferenza
in data 20 settembre 2016, con la presente,
a norma dell'art. 70 §3 degli Statuti Generali,

RATIFICO

la suddetta Ratio formationis.

Dato a Roma, nella Sede della Curia Generalizia,
il 23 settembre 2016

Prot. 106979 (192/16)

F. Michael A. Perry
Fr. Michael A. Perry, ofm
Ministro Generale

fr. Cesare Vaiani

Fr. Cesare Vaiani, ofm
Segretario Generale per la
Formazione e gli Studi

Kratice

GK – Generalne konstitucije

GS – Generalni statuti

Med. F. – Odgoj i izobrazba u Redu manje braće, Medellin 1971.

RFF – Ratio formationis franciscanae

RS – Ratio studiorum

ZKP – Zakonik kanonskog prava

Sadržaj

I.	OPĆA NAČELA.....	7
II.	STUPNJEVI FORMACIJE.....	8
1.	TRAJNA FORMACIJA.....	8
1.1.	OPĆA NAČELA.....	8
1.2.	CILJEVI I SADRŽAJI TRAJNE FORMACIJE TIJEKOM RAZLIČITIH ŽIVOTNIH RAZDOBLJA.....	9
1.2.1.	Razdoblje formacije prvih 10 godina nakon svečanih zavjeta (OFM 10).....	10
1.2.1.1.	Odlike razdoblja formacije prvih 10 godina.....	10
1.2.1.2.	Dimenzije razdoblja formacije prvih 10 godina.....	10
1.2.2.	Razdoblje formacije do 45. godine života.....	12
1.2.2.1.	Odlike razdoblja formacije do 45. godine života.....	12
1.2.2.2.	Dimenzije formacije do 45. godine života.....	12
1.3.	FORMACIJA RAZDOBLJA SREDNJIH GODINA (između 45. i 65.).....	14
1.3.1.	Odlike formacije srednjih godina.....	14
1.3.2.	Dimenzije formacije srednjih godina.....	15
1.4.	KASNO RAZDOBLJE FORMACIJE (nakon 65. godine).....	16
1.4.1.	Odlike kasnog razdoblja.....	16
1.4.2.	Dimenzije formacije u kasnom razdoblju.....	16
1.5.	ODGOVORNI ZA FORMACIJU I NAČINI FORMACIJE.....	18
1.5.1.	Osobe i službe.....	18
1.5.2.	Bratstvo kao čimbenik formacije.....	19
1.6.	SREDSTVA ZA TRAJNU FORMACIJU.....	20
1.7.	ZAKLJUČAK.....	21
2.	PASTORALNA BRIGA ZA ZVANJA.....	23
2.1.	OPĆA NAČELA.....	23
2.2.	SREDSTVA PASTORALNE BRIGE ZA ZVANJA.....	23
2.3.	VIJEĆE ZA PASTORAL ZVANJA.....	25
2.4.	PROMICATELJ DUHOVNIH ZVANJA.....	26
2.5.	ODGOVORNI ZA PASTORALNU BRIGU ZA ZVANJA.....	26

3. POČETNI ODGOJ.....	28
3.1. OPĆA NAČELA.....	28
3.2. SJEMENIŠTE I POSTULATURA.....	28
3.2.1. Odgoj u postulaturi.....	29
3.2.2. Magistar postulanata.....	29
3.2.3. Trajanje postulature.....	32
3.2.4. Mjesto postulature.....	34
3.3. NOVICIJAT.....	35
3.3.1. Opća načela.....	35
3.3.2. Ciljevi.....	35
3.3.3. Mjesto i vrijeme novicijata.....	38
3.3.4. Odgovorni.....	40
3.3.5. Sredstva.....	41
3.3.5.1. Vodstvo.....	41
3.3.5.2. Pastoralna iskustva.....	42
3.3.5.3. Druge odgojne mjere.....	42
3.4. RAZDOBLJE JEDNOSTAVNIH ZAVJETA.....	44
3.4.1. Opća načela.....	44
3.4.2. Sadržaji.....	45
3.4.3. Odgovorni.....	47
3.4.4. Sredstva.....	50
III. ODGOJ BRAĆE ZA CRKVENE SLUŽBE I SVETI RED.....	54

I. OPĆA NAČELA

1. Temelj franjevačke formacije jest osobni susret svakog pojedinca s Gospodinom Isusom Kristom. Počinje Božjim pozivom, a nastavlja se odlukom svakog pojedinca da vođen Duhom Svetim sa sv. Franjom nasljeđuje siromašnog i propetog Krista (usp. RFF 1).
2. Franjevačka formacija proces je koji traje cijeli život. U širem smislu, za pojedinca počinje prvim prepoznavanjem poziva, a u užem smislu, onda kada kandidat potraži veze s manjom braćom.
3. Franjevačka formacija uključuje kandidatov osobni, kršćanski i franjevački rast (usp. RFF 2). Njezin cilj je oblikovanje pojedinca za život prema evanđelju i prihvaćanje temeljnih vrijednosti Reda, a to su: duh molitve i pobožnosti, bratstvo, poniznost i solidarnost.
4. Manji brat je u svakom smislu ponajprije osobno odgovoran za vlastitu formaciju na svim stupnjevima franjevačke formacije. Svi drugi, provincijski ministar, gvardijani, odgojitelji i ostala braća mogu mu samo pomoći, ali ne mogu umjesto njega preuzeti odgovornost za njegova djela (usp. GK 137,1; RFF 114).
5. Provincijsko vodstvo mora se brinuti za stručno osposobljavanje braće koja pokazuju odgojiteljsku karizmu, ali i za stalno stručno usavršavanje braće kojima je povjerena odgojiteljska služba.
6. Ovaj dokument konkretizira opća načela formacije oblikovana u *Ratio formationis franciscanae* Reda Manje braće. Stoga ne obrađuje načela koja su opširno i potanko obuhvaćena tim dokumentom.

II. STUPNJEVI FORMACIJE

7. Franjevačka formacija gradi se na osobnom pristupu i polazi od konkretnih životnih prilika svakog brata. Pri tom se poštuju pojedina životna razdoblja braće, njihove službe i obveze u provinciji, kao i odnosi koji iz toga proizlaze. Stoga ona ne polazi od ciljeva koje bi formacijski proces trebao doseći, nego se bratu približava ondje gdje boravi i pomaže mu da, prihvaćajući franjevačke vrednote prema Franjinu uzoru, postaje sve sličniji Kristu.

1. TRAJNA FORMACIJA

1.1. OPĆA NAČELA

8. Život svake osobe razvojni je put prema zrelosti i svaki je čovjek na tom putu u trajnom nastojanju i stalnom usavršavanju. U njegovoj nutrini kriju se sposobnosti koje mora ostvariti, spoznaje o samom sebi do kojih mora doći, prihvatiti ih i primijeniti. I sve to u svom odnosu prema svijetu, prema samom sebi, prema drugima i prema Bogu. Zrelost se pokazuje u pravoj odgovornosti i slobodi. Iskazuje se u duhovnoj i osjetljivoj ravnoteži, u postojanom identitetu i stalnoj otvorenosti za neprekidni razvojni put.

9. Trajna formacija traje cijeli život. Početna formacija zapravo prelazi u trajnu. Pojedinac se otvara u smjeru da dopusti svakodnevno formiranje. Početna formacija je humus trajne formacije. Pokazuje se kao proces stalnog obraćenja koje uključuje ljudsku, kršćansku i karizmatičko-franjevačku dimenziju manjeg brata. U tom smislu može se reći da trajna formacija teži tomu da manji

brat bude vjernik koji sve kvalitetnije odgovara svom pozivu. Zbog toga je trajna formacija unutarnji zahtjev redovničkog posvećenja koji treba smjestiti u povijesni kontekst i koji mora poštovati osobnu istinu.

1.2. CILJEVI I SADRŽAJI TRAJNE FORMACIJE TIJEKOM RAZLIČITIH ŽIVOTNIH RAZDOBLJA

10. Opći cilj trajne formacije planiranje je razdoblja života manjeg brata i točno određivanje sadržaja unutar svakoga pojedinog razdoblja. Da bi se ostvarili konkretni i pozitivni rezultati, potrebne su primjerene smjernice. Na taj način pridonosimo uspjehu u različitim razdobljima od kojih svako ima svoja obilježja i ciljeve. Osim toga, svako razdoblje uključuje rješavanje određenih kriza, svladavanje nekih usputnih ciljeva, prihvaćanje odgovornosti i darivanje svojih sposobnosti. Nije uvijek moguće predvidjeti eventualne neodlučnosti ili padove. Potrebno je ipak tijekom različitih razdoblja osigurati cjelovitost tog puta, kako ljudskog, tako i kršćanskog, kao i franjevačkog dozrijevanja, sve uz pomoć uravnoteženog uključivanja u život osoba posvećenih ovom poslanju.

11. U nacrtu najprije predstavljamo pojedina životna razdoblja manjeg brata, i to:

- razdoblje prvih deset godina nakon svečanih zavjeta (OFM 10)
- razdoblje do 45. godine života
- razdoblje srednjih godina (od 45. do 65. godine)
- kasno razdoblje (nakon 65. godine)

U predstavljanju navedenih životnih razdoblja slijedit ćemo elemente koji se pokazuju kao proces stalnog obraćenja i neprestanog dozrijevanja.

1.2.1. Razdoblje formacije prvih 10 godina nakon svećanih zavjeta (OFM 10)

1.2.1.1. Odlike razdoblja formacije prvih 10 godina

12. Razdoblje prvih 10 godina nakon svećanih zavjeta najzahtjevnije je, a ujedno i najkritičnije u životu manjeg brata, jer je zaključena početna formacija i počinje samostalni osobni rast. Samostalnost se otkriva u sposobnosti vlastitog osmišljavanja i potpunog uključivanja u život provincijskog bratstva, njegovu pastoralnu djelatnost te punu bratsku i operativnu odgovornost. Za to razdoblje od iznimne je važnosti prva služba gdje će se brat prvi put suočiti s cjelovitom istinom svog poslanja. Ta služba može ga (pozitivno ili negativno) označiti za cijeli život.

1.2.1.2. Dimenzije razdoblja formacije prvih 10 godina

a. *Ljudska dimenzija*

13. To je put prema punom i konkretnom prihvaćanju svog poziva i postupnom oblikovanju svoga ljudskog i društvenog profila. Za osjetilni svijet u tom razdoblju prijelaza i dozrijevanja karakteristična su i zaostajanja. Tada se otvaraju područja koja u doba početne formacije nisu bila dobro shvaćena ili integrirana. Trenutke krize treba prihvatiti otvorenim srcem otvorenim kao mogućnost i milost.

b. *Kršćanska dimenzija*

14. Ta se dimenzija ostvaruje u osobnom odnosu prema Isusu Kristu, a sam se odnos nadahnjuje iz:

- osobnog i zajedničkog slušanja evanđelja
- slavljenja euharistije

- zajedničke i osobne molitve i primanja sakramenta pomirenja
- konkretnog služenja i ukorijenjenosti u Crkvu i njezino poslanje
- brige za osobno studijsko usavršavanje

c. *Franjevačka dimenzija*

15. U razdoblju formacije prvih 10 godina nakon svećanih zavjeta nužno je mladoj braći omogućiti poniranje u franjevačke izvore i u teološko-duhovnu baštinu franjevačke predaje, kao i u susrete trajne formacije koji su se ustalili u provinciji.

Potrebno je također promicati trenutke predaha za duhovno i bratsko osvježenje, osobito s obzirom na promjene djelatnosti i područja djelovanja.

d. *Vodstvo*

16. Tom razdoblju neka se namijeni posebna pozornost u obliku vodstva mladog brata, koje neka obuhvaća tri razine:

- jedan od članova Vijeća za trajnu formaciju neka vodi posebnu skrb o vodstvu mlađe braće. Osobu za tu službu neka odredi provincijski ministar.
- neka svaki pojedini brat iz OFM 10, u dogovoru s provincijskim ministrom, izabere svog voditelja koji će biti sposoban suočavati ga i voditi u ljudskoj, kršćanskoj i franjevačkoj dimenziji;
- neka jedan od starije braće u mjesnom bratstvu, kojeg je zadužio provincijski ministar, bude mlađem bratu mentor pri obavljanju njegova posla u prvim službama.

1.2.2. Razdoblje formacije do 45. godine života

1.2.2.1. Odlike razdoblja formacije do 45. godine života

17. U razdoblju do 45. godine života manji brat doseže osobnu zrelost te je sposoban preuzeti odgovorne službe unutar Reda i Crkve. U punoj je snazi i stvaralačkoj moći. Preko prvih uspjeha doživljava pozitivna iskustva o samom sebi. Ipak, nakon nekoliko godina, može se očitovati opasnost da podlegne navikama i s njom povezana napast da se razočara ako izostanu rezultati. Katkad se unutarnji polet smanji ili izopači, u praksi se počne iskazivati težnja za prilagođavanjem, podilaženjem prosječnosti, za neuravnoteženim aktivizmom ili težnja dvostrukom životu.

U tom razdoblju manji brat, poput svakog čovjeka, osjeća potrebu za pronalaženjem sebe unutar procesa integracije između vrednota posvećenosti i cjelovitog darivanja sebe Bogu i drugima. U slučajevima kada ne bi bio pravilno vođen, mogao bi sebe ostvarivati na pogrešan način, što bi ga u tom razdoblju vodilo u krizu zvanja, osjetilnu i radnu krizu, krizu odnosa u zajednici ili čak u egzistencijalnu krizu. Takva kriza može prouzročiti gubljenje identiteta i čovjeka potiče na traženje različitih nadomjestaka, npr. na alkoholizam, prekomjerno pušenje, narkomaniju, egocentričnu uporabu sredstava obavještanja, bezobzirnost u korištenju slobodnog vremena ili novca, osjetilnu nesređenost, poteškoće u odnosu s vlastima i slično.

1.2.2.2. Dimenzije formacije do 45. godine života

a. *Ljudska dimenzija*

18. U razdoblju do 45. godine života manji brat želi steći povjerenje braće u obavljanju odgovornih i samostalnih službi. Istodobno se pojavljuju prvi znakovi psihofizičke premorenosti

kojima ulazimo u problematično vrijeme prijelaznoga životnog razdoblja. Ono najčešće počinje nakon četrdesete godine.

b. *Kršćanska dimenzija*

19. Kršćanska dimenzija manjeg brata u tom razdoblju očituje se u uključenosti u Crkvu i u njezino poslanje u punom zajedništvu s pastirima, laicima i drugim posvećenim osobama.

Nakon višegodišnjega pastoralnog služenja ta se dimenzija lako isprazni pa je potrebno da manji brat ima „hrabrosti zaustaviti se“, ponovno pronaći i osnažiti milost svog poziva, svoj odnos s Bogom i braćom, kao i pobrinuti se za teološko i stručno usavršavanje. Provincija mora pripremiti program za takvo subotnje razdoblje. Subotnje razdoblje može imati oblik subotnje godine, mjesečnih ili tjednih seminara i tečajeva.

c. *Franjevačka dimenzija*

20. Usporedo s teološkim produblivanjem, potrebno je poštovati put kojim se Red kreće te opće i misionarske dimenzije Reda. To je također vrijeme kad manji brat mora njegovati stvaralačku vjernost Franjinoj karizmi. Baš zato su potrebna spomenuta razdoblja predaha za duhovno i bratsko osvježanje u samoći.

d. *Vodstvo*

21. U tom razdoblju, jednako kao i u slučajevima kada samog sebe dobro ostvari, manji brat proživljava krizu na osjetilnom području, katkad još i dublje. Mogu se nametnuti pitanja o smislu svega što je dotad ostvario. U takvim prigodama mora računati na potporu voditelja koji će takve doživljaje, mudro ga vodeći, predstaviti kao odgovor na drugi poziv u nasljedovanju Krista. Bitno je i da se braća u takvim trenucima redovito susreću i razgovaraju s braćom voditeljima, osim postojećih načina trajne

formacije koji za svaku godinu nudi trogodišnji nacrt provincije. Oni pak neka oblikuju takve načine vodstva koji su prilagođeni pojedincu.

1.3. FORMACIJA RAZDOBLJA SREDNJIH GODINA (između 45. i 65.)

1.3.1. Odlike formacije srednjih godina

22. Za razdoblje srednjih godina karakteristična je punina zauzetog života i svjedočenja. U njemu struktura osobnosti s lakoćom može postići dobru ravnotežu između različitih čovjekovih osobina. U tom se razdoblju pomoću što veće konkretnosti, jednostavnosti i mudrosti ostvaruju i bratski i crkveni planovi te nacrti vlastitog poziva. Franjevačka pohvalnica dobru koje Bog razlijeva u ljude i u ostala stvorenja najbolji je plod toga životnog razdoblja.

23. Pedesete godine života već su po sebi naklonjene napasti popuštanja ili osamljivanja. Ako se manji brat u tom razdoblju ne otvori Duhu, izložen je opasnosti okoštavanja u oblicima individualizma, egoizma, pomirenosti s minimalnim u odnosu prema Bogu, prema subraći i prema ljudima koje susreće. Zbog određenog straha da ga je vrijeme pregazilo te zbog zatvorenosti, okoštalosti i opuštenosti, izbjegava prigode gdje bi ga ljudi uznemiravali, uključivali, zapitkivali. U takvim je primjerima posebno teško prihvatiti možebitne promjene službi ili mjesta boravka. Posljedica je obično neuspjeh, nerazumijevanje i osjećaj isključenosti.

Takva situacija zahtijeva razdoblje prekida s vlastitim aktivnostima, makar samo na nekoliko mjeseci, s nakanom da se podvuče crta i stekne snaga za nov dinamičan početak.

1.3.2. Dimenzije formacije srednjih godina

a. *Ljudska dimenzija*

24. U srednjim godinama čovjek postiže zrelost koja združuje stečeno bogatstvo misli, osjećaja, spoznaja i iskustava i tako se stvaralački otvara prirodi, bližnjem i Bogu.

Zbog pune svakodnevne zauzetosti u tim godinama manji brat je u opasnosti da u njemu oslabi osjećaj ljubaznosti, uređenosti, ljepote i umjetnosti, te osjećaj za međusobne odnose. Njegov osobni red i askeza u tom razdoblju također se mogu naći na trusnom području. Stoga je u tim godinama važan naglasak na higijeni, životnom ritmu, askezi i susretljivosti.

b. *Kršćanska dimenzija*

25. To je vrijeme kada se oblikuje zrela osobna teologija, pa se u toj dobi treba vratiti temeljnim teološkim počelima: pozvanosti i vjernosti Bogu, življenju u sakramentalnosti Crkve, povezivanju božićnog otajstva s uskrsnim značenjem smrti i života. To je vrijeme teologije Duha, ljubavi, pohvalne pjesme mudrosti i produbljenoga kontemplativnog života. Samo se na taj način može izbjeći rutinske stereotipne izraze vjere i razumijevanja u kakva brat u tim životnim godinama može lako upasti.

c. *Franjevačka dimenzija*

26. U srednjim godinama manji brat lako dolazi do ozračja zreloga bratskog života jer iskustva i zablude vode do nadraščanja nerealnih očekivanja i stvarnijeg prihvaćanja ljudskih ograničenosti i usporenosti, kako kod drugih, tako i kod sebe. Sposobnošću razumijevanja, koja pripada onomu koji ljubi, lako nadilazi razumljivu napast zgražanja. Tako na svakodnevni zajednički život, usprkos nedostacima i poteškoćama, može gledati sa zahvalnošću i pronalaziti dovoljno razloga za veselje.

d. *Vodstvo*

27. I ovo razdoblje zahtijeva pratnju braće. Ne na način očeva vodstva, nego kao bratsko-prijateljsku razmjenu iskustava u služenju Crkvi i Redu. Iskustva u sebi sadržavaju veselje i radost, ali sadržavaju i razočaranja i frustracije.

Za zrelu i odraslu braću potrebni su i značajni susreti, još više oni na neformalnoj razini (kapitul na rogožinama, dan provincije, susreti gvardijana, župnika i slično). Takvi susreti nisu bitni samo radi donesenih odluka, velikih spoznaja i planova za budućnost, nego imaju vrijednost sami po sebi kao vidni znakovi bratstva i njegove živosti.

1.4. KASNO RAZDOBLJE FORMACIJE (nakon 65. godine)

1.4.1. Odlike kasnog razdoblja

28. Kasno razdoblje doba je velikih kušnji i oslabljene snage, doba kada se smanjuju aktivnosti i stvari „predaju“ drugima. To je ponajprije doba sposobnosti kada manji brat može ustanoviti što je bitno u njegovu životu. Zbog postupnog slabljenja psihofizičkih funkcija, to može biti i doba kušnje, kada brat zbog osjećaja beskorisnosti ili čak suvišnosti i odbačenosti, upadne u ogorčenje, otupjelost, kritizerstvo te prikrivenu ili neskrivenu depresiju. Zato je u tom razdoblju iznimno važno vrednovanje prijedena puta i ostvarena posla.

1.4.2. Dimenzije formacije u kasnom razdoblju

a. *Ljudska dimenzija*

29. U ovom razdoblju veoma je važna briga za psihofizičko zdravlje. Tečajevima, literaturom i razgovorima namijenjenima tomu životnom razdoblju potrebno je poticati na razumijevanje toga

razdoblja, odnosno njegovih obilježja. U slučaju tjelesnih i duševnih bolesti i njihovih posljedica (pesimizma, ogorčenja, nevjere), manjeg brata treba s time jasno suočiti kako bi mogao prihvatiti sebe i svoje novo stanje kao mogućnost služenja upravo na taj način. Za takav stav važno je da je brat otvoren i da komunicira sa zajednicom, a zajednica se pak mora pobrinuti za ljudsku i bratsku blizinu.

b. Kršćanska dimenzija

30. U toj bi dimenziji o kasnom razdoblju mogli govoriti kao o vremenu izmirenja sa sobom, svojom osobnom prošlošću i njezinim ranama. To je također vrijeme velikodušna opraštanja sebi i drugima te povjerenja i izručivanja Bogu. Samo je tako moguće izbjeći pesimizam, razočaranja i krizu vjere koju mogu prouzročiti svakodnevne tjelesne i duševne kušnje, bolesti, neugodnosti i padovi. Samo potpuna predanost Bogu, prihvaćanje križa i doživljavanje Božje prisutnosti, u tom vremenu konačnog dozrijevanja, može manjega brata pripremiti na konačni susret s Njime.

c. Franjevačka dimenzija

31. Uz mogućnost posredovanja iskustva, s vedrinom, vjerom u bratstvo i apostolatom molitve, kao i suosjećanjem i pružanjem primjera mlađima, kasno razdoblje za manjeg brata posebno je vrijeme milosti u kojem može iznimno obogaćivati zajednicu, davati joj unutarnju snagu i pokazivati kako se na franjevački način treba pripravljeti na susret sa „sestricom smrti“. To je vrhunac posvećenog iskustva u kojem se dopunjava prinos samog sebe kao konačno predanje u Očeve ruke.

d. Vodstvo

32. Kasno razdoblje predstavlja osobito i iznimno vrijeme vodstva, kada bratstvo cijeni i iskazuje poštovanje ostarjelom bratu. Vodstvo omogućuje prigodne susrete (rođendani, obljetnice

zavjetovanja i ređenja, međugeneracijske susrete itd.). To ublažava osjećaj usamljenosti, suvišnosti i zaboravljenosti.

Bolesna braća u našoj provinciji, ako je moguće, neka žive u svojim bratstvima, odnosno u onim bratstvima u kojima će se najbolje osjećati. Ostala braća neka ih se rado sjećaju i posjećuju ih.

1.5. ODGOVORNI ZA FORMACIJU I NAČINI FORMACIJE

1.5.1. Osobe i službe

33. Trajna formacija životna je nužnost i potreba svakoga manjeg brata. Stoga je svaki brat u povezanosti s drugom braćom osobno odgovoran za svoj ljudski, kršćanski i franjevački rast koji je nenadomjestiv za očuvanje identiteta i vjernosti samom sebi i Bogu.

34. Prvi animator i poticatelj trajne formacije u provinciji jest provincijski ministar. On stalnom povezanošću sa svom braćom provincijskog bratstva, redovitim obilascima i pažnjom, posebno u odnosu prema gvardijanima, magistrima i moderatorima za trajnu formaciju, osnažuje vrijednosti trajne formacije.

35. Gvardijan je unutar samostanskog bratstva prvi i neposredno odgovoran za trajnu formaciju. On bdije nad braćom i brine se za animiranje svakodnevnog života bratstva, omogućujući braći sredstva i vrijeme za trajnu formaciju, imajući na umu da bratstvo kao takvo ima važnu ulogu u formaciji pojedinog brata.

36. Provincijskom ministru i gvardijanima pri trajnoj formaciji pomaže odbor za trajnu formaciju. Vijeće vodi moderator trajne formacije. Odbor djeluje unutar tajništva za formaciju i studij.

Moderatora imenuje provincijski ministar s definitorijem. Odbor čine trojica braće. Taj odbor ima ove zadatke:

- izraditi okvirni trogodišnji nacrt trajne formacije: redoviti susreti gvardijana, vikara, župnika, kapelana, ispovjednika, braće laika, OFM 10 i povremene tečajeve za njih;
- izraditi cjeloviti kalendar djelatnosti za trajnu formaciju;
- redovito provjeravati rad i poticati proces trajne formacije;
- upozoravati na obrazovne tečajeve, seminare, programe dostupne u provinciji, biskupijama i državi te poticati braću na sudjelovanje;
- poticati braću da sudjeluju i daju poticaje za druge djelatnosti trajne formacije;
- pisati izvješća o svojim djelatnostima.

37. Jedan od članova Odbora za trajnu formaciju, a određuje ga provincijski ministar, posebno je zadužen za vodstvo braće koja još nisu navršila desetogodišnjicu svećanih zavjeta. Njegova je zadaća da njeguje osobne kontakte s tom braćom i sudjeluje na njihovim redovitim susretima te redovito izvješćuje provincijskog ministra o tim susretima.

1.5.2. Bratstvo kao čimbenik formacije

38. Sva pojedina mjesna bratstva kao i cjelokupno provincijsko bratstvo odgovorna su za odgoj novih članova zajednice. Ipak, bratstva u kućama odgoja imaju posebnu odgovornost za odgoj braće u početnoj formaciji (usp. RFF 124).

39. Premda sva braća u kućama odgoja nisu izravno uključena u formaciju kao članovi „zboru odgojitelja“, ipak svi na svoj način pomažu braći u početnoj formaciji da rastu u svome franjevačkom pozivu koji se uvijek ostvaruje kroz pripadnost konkretnom mjesnom bratstvu (usp. RFF 125-126).

40. Sva svečano zavjetovana braća u kućama odgoja surađuju s odgojiteljima braće u početnoj formaciji prvenstveno na sljedeće konkretne načine:

- dobrim primjerom,
- prijateljskim i ljubaznim ponašanjem,
- sudjelovanjem u svakodnevnoj zajedničkoj molitvi i euharistijskom slavlju bratstva (konvenutalnoj misi),
- konstruktivnim razgovorima s odgojiteljima o programu formacije,
- periodičnim vrednovanjem kandidata zajedno s magistrskom i ostalim odgojiteljima (usp. RFF 131).

41. Neka se u kućama odgoja između braće u trajnoj i početnoj formaciji njeguje ozračje međusobnog povjerenja, služenja i poštovanja koje pomaže osobnom i zajedničkom napretku u evanđeoskom životu po primjeru sv. Franje.

1.6. SREDSTVA ZA TRAJNU FORMACIJU

42. Sredstva potrebna za trajnu formaciju moraju biti prilagođena pojedinačnim potrebama, prirodnoj razini razvoja, službama i promjenama u svakidašnjem bratskom životu manjeg brata. Bratski život uvijek je privilegirano i nenadomjestivo područje trajne formacije.

U tom smislu, uz već opisane posebne prijedloge, osobni razgovor, otvoreni međusobni odnosi i prihvaćanje odlika za pojedina razdoblja i službe, primarni su načini poticanja pojedine braće na trajnu formaciju.

43. Pojedina bratstva trebaju osigurati ova sredstva za trajnu formaciju: mjesne kapitule, duhovne vježbe i obnove, mogućnost povlačenja u osamu, zajedničko slavljenje euharistije i čitanje Riječi Božje, studentske dane, zajedničku rekreaciju, mogućnost duhovnog vodstva, mogućnost zajedničkog slavljenja (liturgijskih

blagdana, imendana i osobnih jubilarnih slavlja...). Svaka zajednica mora bratu osigurati slobodno vrijeme, godišnji odmor, kulturno uzdizanje, studijsko usavršavanje, a u bolesti ili ovisnosti omogućiti i osigurati mu liječenje.

44. Neka svaki brat izradi nacrt osobnog života za skladan osobni i franjevački rast te u skladu sa svojom životnom dobi odabere primjerenoga duhovnog vođu.

a. *Vodstvo*

45. Prema uzoru na Isusa i Njegove učenike te prema uzoru na sv. Franju i njegove prve učenike, cijela se franjevačka formacija odlučuje za osobno vodstvo manjeg brata koje mora biti prilagođeno početnoj formaciji i različitim razdobljima trajne formacije.

46. Vodstvo mora imati tri naglaska:

- ostvarivati odnos međusobnog poštovanja;
- pomagati bratu da iz monologa uvijek prelazi u dijalog;
- suočavati vlastitu istinu s evanđeljem i franjevačkim načinom življenja.

47. Da bi netko postao drugomu vođa, potrebno je:

- da je prisutan (zajednički život);
- da je sposoban biti posrednik i gledati naprijed;
- da je bratu blizak, da ga razumije, da je strpljiv i, kad ustreba, zahtjevan.

1.7. ZAKLJUČAK

48. Cilj trajne formacije je dvojak: zrelost osobe u svim njezinim osobinama i zrelost bratstva u svim njegovim izrazima suživota, franjevačke pozvanosti i misionarskog služenja.

Ne radi se, dakle, o nekakvoj teoriji, nego o franjevačkom načinu života.

Ovaj nacrt trajne formacije ponajprije nas poziva da napustimo staro shvaćanje formacije koja je vezana za jedno određeno životno razdoblje. Treba je razumjeti kao stvarnost koja je prisutna cijelog života, od početka do kraja. Trajnu formaciju moramo, dakle, prihvatiti kao izazov za stvaralačku vjernost samom sebi, svom pozivu i poslanju, kao izazov samog Isusa, čije poslanje nastavljamo Franjinom karizmom.

2. PASTORALNA BRIGA ZA ZVANJA

2.1. OPĆA NAČELA

49. Osnovni poziv i poslanje Crkve jest u tome da „Boga slavi, da svim ljudima omogućuje pristup do spasiteljskih vrela otkupljenja i da ljudima naviješta evanđelje Božjeg Kraljevstva koje je među nama i koje još uvijek dolazi“ (Med F. 12).

50. Briga za zvanja u našem Redu ima svoj potpuni smisao samo unutar cjelovite pozvanosti u Crkvi. Stoga sva braća, osobito ona koja su za to određena, dužna su poticati Božji narod na odgovornost koju ima na području pastoralne skrbi za zvanja (usp. GK 144).

51. Iako u pastoralnoj skrbi za zvanja moramo pomagati u prepoznavanju poziva svakog čovjeka – laika, redovnika i klerika – osobito naglašavamo i posvećujemo dodatnu pozornost onim mladićima koji iskazuju primjerene sposobnosti ili izražavaju želju za prihvaćanjem franjevačkog načina života.

2.2. SREDSTVA PASTORALNE BRIGE ZA ZVANJA

52. Svaki manji brat prvi je djelatnik pastoralne brige za zvanja, osobito kada nastoji da u vjernosti načinu života kojem se zavjetovao radosno živi evanđelje u duhu molitve, pobožnosti i poniznosti. Braća bude svijest „pozvanosti svih u Crkvi“ na različite načine. Pritom ne smiju zaboraviti na:

A) naš način života u siromaštvu i bratstvu koje je poslano u svijet i jedan je od osnovnih uvjeta za naviještanje evanđelja;

B) sva su bratstva i svaki brat posebno odgovorni da ubrzaju i potpomažu rad za zvanja vjernošću i radošću svoga franjevačkog

načina života, molitvom, slušanjem i životom prema Božjoj Riječi, doživljenim slavljenjem svete euharistije te materijalnom potporom rada Vijeća za zvanja;

C) braća u formaciji prirodni su sugovornici i suradnici pastoralne brige za zvanja u dogovoru s magistrinom.

53. Provincija mora imati:

- Vijeće za pastoral zvanja koje djeluje u okviru Tajništva za formaciju i studij. Ustanovljuje ga provincijski definitorij. Vijeće za pastoral zvanja izrađuje detaljan plan rada i aktivnosti za svaku pastoralnu godinu, koji razmatra i odobrava provincijski definitorij.
- Vijeće vodi promicatelj duhovnih zvanja. On vodi i usklađuje rad Vijeća i djelatnosti sve braće u brizi za zvanja.
- Posebna pozornost u našoj provinciji namijenjena je djelovanju franjevačkog pastorala mladih (Frama). Taj pastoral povezuje sve koji u provinciji rade s mladima. Svake godine treba napraviti nacrt pastoral mladih.
- Neka mjesni kapitul u svakom samostanu odredi brata koji je odgovoran za pastoralnu brigu za zvanja.

54. Neka se o pastoralnoj brizi za zvanja skrbe braća koja vode pučke misije, duhovne vježbe ili se na drugi način obraćaju ljudima. U svoja nastojanja neka uključe braću koja su u početnom razdoblju odgoja i braću koja su spremna svjedočiti o vlastitom pozivu.

55. Molitva je, uz pružanje primjera vlastitim životom, osnovna djelatnost za nova zvanja. Zato neka svaki brat djelatno sudjeluje u organiziranju molitvenih susreta za duhovna zvanja i druge vjernike potiče da se uključe u taj pastoralni oblik brige za zvanja.

56. Jednakom brigom i predanošću neka se braća brinu i za duhovna zvanja u drugom i trećem (svjetovnom) redu sv. Franje i za zvanja kongregacija koje se nadahnjuju sv. Franjom.

2.3. VIJEĆE ZA PASTORAL ZVANJA

57. Osnovne zadaće:

- pripravlja i širi obavijesti o franjevačkom načinu života (tko smo, što radimo, gdje smo prisutni);
- potiče pojedina bratstva i braću na rad za zvanja te im to omogućava savjetima i literaturom;
- organizira duhovne vježbe i susrete kao jedan od najboljih načina za uspostavljanje kontakta s kandidatima;
- organizira različite druge oblike susreta, kao što su zajednički izleti i ljetovanja, na kojima se ugodno povezuje s korisnim;
- organizira sastanke s braćom koja su u pojedinim bratstvima odgovorna za pastoralnu brigu o zvanjima te im predlaže i povjerava konkretne djelatnosti;
- pripravlja molitve i potiče pojedinu braću na molitvu za nova zvanja.

58. Posebne zadaće:

- priprema knjižice s osnovnim obavijestima o našem životu i odgojnom programu; knjižica neka bude redovito izložena i dostupna zainteresiranim u svim bratstvima provincije, osobito u hodočasničkim svetištima;
- bratstvo posreduje gradivo koje mogućim kandidatima približava Franjinu karizmu (knjige, slikovnu građu...);
- svake godine priprema katehezu o duhovnim zvanjima (pritom posebnu pozornost posvećuje mladima);
- brine se za dostupnost odgovarajućeg gradiva i obavijesti, osobito na internetu.

2.4. PROMICATELJ DUHOVNIH ZVANJA

59. Osnovne zadaće:

- saziva sjednice vijeća za pastoral zvanja, usklađuje njegovo djelovanje i o tom izvješćuje provincijskog ministra;
- uspostavlja i održava kontakte s mladićima koji pokazuju zanimanje za naš način života i s njihovim obiteljima;
- kandidate koji nam žele pristupiti upoznaje sa svim zahtjevima za ulazak u sjemenište i/ili postulaturu;
- s posebnom pozornošću prati one kandidate koji su pokazali volju i spremnost ulaska u postulaturu.

60. Posebne zadaće:

- brine se za što bolje odnose s Odborom za franjevački pastoral mladih;
- sudjeluje u drugim sličnim vijećima (biskupijsko vijeće za zvanja, komisija za redovnička zvanja pri Konferenciji redovničkih ustanova);
- po mogućnosti neka ostane u kontaktu s mladićima i njihovim obiteljima i nakon što su ušli u postulaturu ili u sljedeće stupnjeve odgojnog procesa.

2.5. ODGOVORNI ZA PASTORALNU BRIGU ZA ZVANJA

61. Oni koji su odgovorni za pastoralnu brigu za zvanja potiču i usklađuju pastoralnu brigu za zvanja na mjesnoj razini. Njihove su zadaće:

- prenositi poticaje i nacрте Vijeća za pastoral zvanja na mjesnu razinu i brinuti se za njihovo ostvarivanje;
- raditi s ministrantima i brinuti se za povezanost s njihovim obiteljima;

- oblikovati kateheze na tu temu (s obzirom na osobitosti podneblja);
- poticati braću na pastoral zvanja i na molitve za nova zvanja;
- prihvaćati one koji se posebno zanimaju za franjevačku duhovnost;
- uspostavljati prvi kontakt s onima koji pokažu želju za ulaskom u Red i povezati ih s pročelnikom Vijeća za zvanja;
- brinuti se za prisutnost franjevačke duhovnosti u vjerskom tisku.

62. Provincijski ministar zajedno s provincijskim definitorijem odabire kuće koje su opremljene i primjerene za prihvaćanje kandidata (potkraj tjedna, cijeli tjedan i sl.), koji se žele susresti s franjevačkim načinom života.

3. POČETNI ODGOJ

3.1. OPĆA NAČELA

63. Početni odgoj počinje danom kandidatova primanja u postulaturu i traje do polaganja svečanih zavjeta. (usp. GK 148,1). U Provincijama, u kojima postoji sjemenište i čiji članovi pohađaju franjevačku klasičnu gimnaziju ili neku drugu školu, postoji i razdoblje tzv. pred-postulature koja redovito traje do četvrte godine školovanja.

64. Tijekom početnog odgoja svi kandidati, bez obzira teže li svetim redovima, sudjeluju u istome franjevačkom odgoju pri čemu se poštuju osobne sposobnosti i put svakog pojedinca.

65. Početni odgoj ima tri susljedna stupnja: postulatura, novicijat i vrijeme jednostavnih zavjeta.

66. Za sudjelovanje i sklad između pojedinih stupnjeva početnog odgoja, koje je veoma značajno, uz provincijskog ministra posebno se brine Vijeće magistara. Vijeće vodi magistar braće s jednostavnim zavjetima.

67. Važnu ulogu u početnoj formaciji braće imaju bratstva u kućama odgoja o čemu govori čl. 38.- 41. ovog dokumenta o franjevačkoj formaciji.

3.2. SJEMENIŠTE I POSTULATURA

68. Postulatura je doba u kojem kandidat upoznaje naš način života. Kroz to se vrijeme dobro pripravlja na ulazak u novicijat (usp. GK 149).

69. Glavna je svrha tog razdoblja poticanje rasta u ljudskoj zrelosti s razvijanjem osjećajnih i intelektualnih dimenzija života. Osnovna je briga na tom stupnju razvijanje čovjekove osobnosti i produbljivanje krsnog obećanja (usp. RFF 182).

70. Na kraju postulature postulant i mjesno bratstvo donose odluku o primjerenosti njegova ulaska u novicijat. Kod toga se posebno poštuje postulantova motivacija za zvanje i njegove sposobnosti za život u bratstvu (usp. GK 149-150; RFF 184).

3.2.1. Odgoj u postulaturi

71. Glavni naglasak u tome razdoblju jest rast ljudske osobnosti.

- Drugotni, ali ne manje važni, naglasci su na duhovnom rastu, produbljivanju vjerskog znanja, utvrđivanju opće naobrazbe, na apostolatu te početnom upoznavanju karizme i franjevačkog načina života.

3.2.2. Magistar postulanata

72. Osnovne zadaće:

- pomaže postulantu da postigne dublje razumijevanje samog sebe kao pojedinca i kao člana zajednice;
- pomaže postulantu pri prijelazu od svjetovnog prema dubljem duhovnom životu;
- usmjerava postulanta u karizmu franjevačkog načina života;
- brine se za postulantovu opću naobrazbu;
- u razgovorima s odgojnim bratstvom vrednuje postulantov rast i razvoj njegovih sposobnosti te ocjenjuje postulantovu primjerenost za ulazak u novicijat, poštujući mišljenje zbora odgojitelja.

73. Posebne zadaće:

Uživljavanje u zajednicu

A) Po mogućnosti magistar se na mjesečnoj razini sastaje s kandidatom i s njim razgovara o različitim temama, kao što su:

- kako raste u svojoj osobnoj zrelosti te mu pomaže u suočavanju s granicama kojih možda nije ni svjestan (slika o samome sebi, poteškoće);
- kako se uključuje u zajednicu i kako surađuje s drugim postulantima (odgovornost, samostalnost...);
- kako napreduje njegova spoznaja vlastitog poziva na franjevački način života;
- pomaže postulantu da izabere duhovnog vođu te mu predstavlja vrijednost duhovnog vodstva.

B) Održava redovite susrete s cijelom skupinom postulanata i pomaže svakom pojedincu:

- da razumije prirodni rast čovjekove osobnosti (značaj, međusobne odnose, osjetilni svijet, spolnost itd.);
- da s povjerenjem i opušteno izražava svoje osjećaje i stavove;
- da se organski uključuje u zajednice ljudi koji dolaze iz različitih sredina s različitim mentalitetom.

C) U postulaturi razvija osjećaj za:

- osobnu urednost, red u kući i zdrav način života;
- odgovoran rad u skupini i predanost braći;
- za umjerenost i skromnost u životnim potrebama i troškovima.

Od svjetovnog prema životu produbljenom u vjeri

A) Magistar postulanta usmjerava prema osnovnim zahtjevima naše vjere. Stoga neka:

- za postulante ima redovitu tjednu katehezu u kojoj će produbljavati poznavanje temeljnih kršćanskih istina;
- uči ih moliti (usp. Lk 11,1-4) i uvodi ih u različite oblike molitve;
- upoznaje ih s molitvom Crkve (psalmi, himni, pjevanje, glazba...)
- uvodi ih u *lectio divina*, molitveno bogoslužje i meditaciju.

B) Razvija i obogaćuje sakramentalni život pomoću:

- stalnog obraćenja u kojem postulant sva životna područja povezuje u jedinstvenu cjelinu;
- redovitog primanja sakramenata ispovijedi i euharistije;
- sudjelovanja u liturgijskim i pučkim pobožnostima.

Karizma franjevačkog načina života

Postulantu neka pomogne da stekne osnovni uvid u naš način života preko:

- vrednovanja života u bratstvu i sudjelovanja u molitvi, radu i rekreaciji;
- upoznavanja života u našim kućama s namjerom da bolje upozna našu provinciju, braću i njihov rad.

Postulantova naobrazba

Postulantu omogućuje:

- da stekne kulturu lijepog ponašanja i temelje hrvatske kulture, dijaloga s predstojnicima i ljudima te socijalne kreposti;
- utvrđivanje znanja koje je dobio u prethodnoj izobrazbi, posebno u odnosu na službene jezike Reda;

- očuvanje zdravog odnosa prema svijetu i praćenje života u društvu;
- razvijanje osobnih talenata.

Dimenzije apostolata

Postulanta upoznaje s postojećim i mogućim djelatnostima u provinciji, kao što su:

- konkretne djelatnosti u kući (kućni poslovi, vrt, crkva...);
- rad sa siromašnima;
- različite pastoralne djelatnosti, posebno one koje su značajne za naš Red;
- misijska djelatnost;
- zauzimanje za mir i očuvanje stvorenoga;
- kulturna i duhovna djelatnost (knjižnice, tisak, arhivi, umjetničke zbirke...).

Vrednovanje

Magistar se povremeno susreće s odgojnim bratstvom i odgojiteljskim zborom da zajedno s njima ocijeni postulante, ponajprije njihovu otvorenost za naš način života i spremnost na obraćenje. Svakih šest mjeseci dostavlja provincijskom ministru napisano mišljenje o svakom postulantu. O tome mišljenju također neka razgovara sa svakim pojedinim postulantom.

3.2.3. Trajanje postulature

74. Provincijski ministar ovlašten je za primanje u postulaturu nakon savjetovanja s Povjerenstvom za primanje u sjemenište i novicijat.

75. Postulatura redovito traje bar jednu godinu. Za kandidate koji se odgajaju u sjemeništu završna godina u kojoj pohađaju četvrti razred ujedno je i godina postulature. Za kandidate koji ulaze u postulaturu izravno, tj. ne iz sjemeništa, vrijeme trajanja postulature treba trajati najmanje jednu, a najviše dvije godine.

76. Kandidat za postulaturu prethodno treba podnijeti provincijskom ministru osobno napisanu i potpisanu molbu. Osim toga mora priložiti ove dokumente:

- izvod iz matične knjige rođenih, krsni i slobodni list;
- liječničku svjedodžbu i mišljenje savjesnog psihologa kojeg odredi provincijski ministar;
- preporuku koju izdaje kandidatov župnik ili svećenik koji dobro poznaje kandidata;
- zadnju školsku svjedodžbu;
- kratak životopis.

77. Postulatura završava:

- najranije nakon jedne školske godine (devet mjeseci), odnosno kada provincijski ministar prihvati molbu za ulazak u novicijat;
- kada kandidat napusti postulaturu s namjerom da se ne vrati;
- kada magistar postulanata, uz mišljenje odgojiteljskog zbora, predloži provincijskom ministru da kandidat napusti postulaturu.

78. U slučaju kada postulanski vlastitom odlukom napusti postulaturu s nakanom da se neće vratiti, magistar će nastojati doznati razloge za takvu odluku, a pisano izvješće o napuštanju dotičnog kandidata mora predati provincijskom ministru.

79. Ako kandidat, nakon što ju je napustio, ponovno zamoli da bude primljen u postulaturu, potrebno se pobrinuti za to da:

- protekne barem godina dana između njegovog odlaska i ponovnog primanja;
- se uzme obzir izvješće magistra postulanata o odlasku iz postulature.

80. Ako nakon savjetovanja s odgojiteljskim zborom magistrova prosudba jasno pokazuje da postulant nije primjerena osoba za redovnički život, o tome ga treba što prije obavijestiti i predložiti mu da napusti postulaturu. Pritom mu treba objasniti razloge takve odluke. Provincijski ministar ovlašten je za otpuštanje postulanta.

81. Postulanti u razdoblju između završene postulature i početka novicijata trebaju imati vrijeme za odmor. O tome se trebaju dogovoriti magistar postulanata i provincijski ministar.

3.2.4. Mjesto postulature

82. Za kandidate koji se odgajaju u sjemeništu, to je ujedno i mjesto postulature, a za kandidate koji u postulaturu ne dolaze iz sjemeništa, mjesto postulature je samostan kojeg određuju Statuti svake pojedine provincije.

Pravila za život u odgojnoj kući su:

- Provincijski ministar s defnitorijem određuje prefekta sjemeništa odnosno magistra postulanata koji su odgovorni za njihov odgoj.
- Magistar postulanata mora živjeti u odgojnoj kući.
- U odgojnoj kući moraju biti ostvareni uvjeti koji će omogućavati nesmetan duhovni život, rad, studij i druge djelatnosti.

3.3. NOVICIJAT

3.3.1. Opća načela

83. Novicijat je ono razdoblje početnog odgoja i života u našem redu koje počinje obredom redovničkog oblačenja i završava prvim jednostavnim zavjetima (usp. ZKP kan. 646; GK 152).

84. U novicijatu novak nastavlja razlučivati i produbljivati vlastite odluke o nasljedovanju Krista u Crkvi prema primjeru sv. Franje. Istodobno dublje spoznaje i iskustveno osjeća franjevački način života, ne prestajući se truditi oko svoga ljudskog i kršćanskog rasta (usp. GK 152; RFF 190, 193).

85. Odgojni put u novicijatu nudi cjelovit rast novaka, osobito s obzirom na bitne dimenzije naše karizme: duh molitve i pobožnosti, bratstva, poniznosti, služenja i evangelizacije. Novak se postupno mora naučiti kako povezivati kontemplativnu dimenziju s djelatnošću bratstva i apostolatom u vlastitom životu.

3.3.2. Ciljevi

86. Opći cilj odgojnog puta u novicijatu i dalje ostaje upoznavanje samog sebe i našeg načina života. U tom smislu novak mora naučiti da je osobno odgovoran za svoj put, što podrazumijeva da:

- nastavlja svoj proces integracije i novog produbljivanja svoje osobne prošlosti koji je počeo u sjemeništu i/ili postulatori, i to tako da uvijek bolje može voditi samog sebe;
- uz pomoć odgojitelja dodatno prouči glavne prepreke koje ga ometaju u slobodnom sebedarju;
- raste u sposobnosti razlučivanja, odlučivanja i prihvaćanja stalnih obveza;

- odgovorno prosuđuje svoje osjećaje i osjetila kako bi bolje prepoznao i usmjeravao svoje odazive;
- integrira svoje agresivne i seksualne sklonosti bez ikakva nepriznavanja, potiskivanja ili permisivnosti;
- nauči svrhovito i odgovorno koristiti svoje vrijeme, sredstva društvenog priopćavanja te trijezno planirati svoje obveze;
- razvija osjećaj unutarnje slobode, duh poticajnosti i osobnu odgovornost kako bi živio u duhu evanđelja kada to bude zahtijevalo suprotstavljanje pojedinim osjećajima i potrebama;
- upoznaje Pravilo, Generalne konstitucije, Generalne statute, Statut Provincije te narav i obveze triju redovničkih zavjeta.

87. Brigom za duh domaće prisnosti i međusobnog prijateljstva novaci u konkretnom bratstvu uvijek dublje shvaćaju što znači biti braća. Na putu obraćenja neka počnu živjeti različita nesuglasja te u snazi nade i franjevačkog veselja u njima pokušaju prepoznati pozitivne dimenzije (usp. RFF 17; GK 39). U suživotu s drugima neka usvoje odlike franjevačke jednostavnosti, nenametljive prisutnosti i suradnje, kako bi mogli konkretno sudjelovati u građenju odgojnog bratstva.

88. Rad, fizički i intelektualni, korisno je odgojno iskustvo. Takvo iskustvo, naime, pomaže kandidatu da raste u svakodnevnom samoprijegoru. Uči ga strpljivosti, suradnji i razvijanju svojih sposobnosti. Osim toga, radno je iskustvo korisno za razvijanje duha bratstva te vrednota siromaštva i solidarnosti.

89. Živa osoba Isusa Krista i susret s Njim u središtu su konkretnog kandidatova iskustva. Pozvan je da i dalje živi taj susret kao put trajnog obraćenja u doživljaju vjere, ufanja i ljubavi u

nutrini svoje osobne prošlosti i svakodnevnog života. Te ciljeve ostvaruje pomoću:

- svakodnevnog čitanja Svetog pisma po kojemu se uvodi u prisan odnos s Isusom i u upoznavanje Njegovog otajstva;
- svakodnevnog slavljenja euharistije; ono je povlašteno mjesto poziva na obraćenje, slušanja Riječi, sebedarja i zahvaljivanja;
- dubokog i smislenog slavljenja sakramenta pomirenja s kojim živi zahvalnicu Očevu milosrđu.

90. Novak neka u skladu s liturgijskim i sakramentalnim životom postupno raste u iskrenoj i odgovornoj osobnoj molitvi. Potrebno je također produbiti teorijske vidike molitve koji pomažu novaku. Pritom neka postupno usvoji osobito franjevačke vidike i oblike pobožnosti koje nudi zdrava predaja Reda. Naučit će se moliti i molitvom prepustiti Duhu Svetom kada više vremena bude posvećivao meditaciji, slušanju Božje Riječi, vježbanju unutarnje tišine, euharistijskoj adoraciji i *lectio divina*.

91. Sakramentalni susret živi i raste u bratskom životu koji je „mjesto susreta s Bogom“ i teološki prostor za uživanje prisutnosti Uskrsloga. Duh malenosti, odricanja i sebedarja mora odgajati novake za stalno traženje života bez *vlasništva*. Taj je duh dio našeg bratstva od samih početaka. Bratski život u doba novicijata sazrijeva u ozračju odgovornog i radosnog sudjelovanja, jer ono njeguje različitost interesa koje treba provjeravati u svakodnevnom iskustvu i bratskom dijalogu s magistrom.

92. Poseban cilj odgojnog puta u novicijatu poznavanje je franjevačke karizme. Naš način života hodanje je Kristovim stopama u Franjinom duhu. Novaci moraju živjeti konkretno iskustvo franjevačke karizme pod njezinim različitim vidicima, pri čemu na poseban način treba poštovati prioritete.

93. Novaci su tako usmjereni prema teorijsko-praktičnom prihvaćanju evanđeoskih savjeta i svih vrednota franjevačkog načina života. Svrha toga razvijanje je svijesti o vlastitom karizmatičkom identitetu, zajedničkoj molitvi i svakodnevnom razmišljanju; kućnim poslovima i fizičkom radu; o iskustvu bratstva i poniznosti; osjećaju za zajedničko dobro, dijalogu, strpljivosti, uzajamnoj pomoći i zajedničkoj radosti, o pažnji i međusobnom opraštanju; o usklađenosti života i osjećaju za pravednost.

94. Generalne konstitucije i statuti, kao i Statut Provincije pružaju osnovna pravila po kojima bi sva braća trebala živjeti prema Pravilu (usp. GK 10). Takvo polazište za novaka koji počinje iskustvo franjevačkog načina života znači da stalno obraćanje Kristu ide putem koji je zacrtan Konstitucijama. To se odnosi na prihvaćanje prvog poglavlja koje obrađuje naš način života. Tu su utemeljene najvažnije zadaće Reda.

95. Upoznavanje povijesti Reda i povijesti naše provincije novaku će pomoći da u sebi oblikuje i osnaži svijest o pripadnosti. U njemu će također rasti želja i odgovornost da sam pridonese radu koji su braća tijekom povijesti ostvarila.

96. Poznavanje drugog reda i franjevačkoga trećeg (svjetovnog) reda novaku će pomoći da se zauzeto otvori bogatstvu cijele franjevačke obitelji.

3.3.3. Mjesto i vrijeme novicijata

97. Mjesto novicijata određeno je u Statutu pojedinih provincija. Za kvalitetu novicijata i što bolje iskorištavanje posebnih odlika tog mjesta potrebno je da odgojna zajednica:

- osigura uvjete koji će pogodovati tišini, samoći i sabranosti;
- poštuje društvenu i crkvenu okolinu u kojoj se nalazi te olakša kontakte koji obogaćuju i odgajaju.

98. Početak novicijata određuju provincijski ministar i magistar novaka u međusobnom dogovoru. Počinje obredom redovničkog oblačenja kojemu prethode barem trodnevne duhovne vježbe. Obred redovničkog oblačenja jednostavan je i neka se održava u nazočnosti braće iz provincije i samo najbliže kandidatove rodbine i župnika župe iz koje potječe. Neka se oblačenje novaka ne slavi u istom slavlju u kojem i prvo zavjetovanje prethodne novicijatske generacije.

99. Novicijat je vrijeme koje zahtijeva posebnu pozornost. Postulant mora dobiti sve potrebne obavijesti prije ulaska u novicijat i postupno biti uveden u sve zahtjeve koji moraju usmjeravati odgojni nacrt kuće. Obavijesti se odnose na:

- obavještajna sredstva: tisak, televizija, revije, mobilni telefon, internet;
- novac, izdaci, osobni račun;
- osobni predmeti: različite naprave i aparati (računalo, video, fotografski aparat, itd.);
- način života: pušenje, glazba, dnevni red, osobno vrijeme, vrijeme tišine. Tijekom postulature neka se postulant odvikava svih oblika ovisnosti.

100. Kanonski novicijat traje dvanaest mjeseci. Ipak, može se produžiti zbog potrebnoga dodatnog razlučivanja u djelatnom dijalogu između magistra i novaka te uz brižno praćenje provincijskog ministra. To produženje ne smije trajati više od šest mjeseci (usp. kan. 648; GK 154,2). Treba poštovati realnu sposobnost novaka za daljnje dozrijevanje.

101. Novicijat se redovito zaključuje sedmodnevnim duhovnim vježbama. U većini slučajeva primjerenije je da se te duhovne vježbe održavaju u razdoblju koje prethodi samom zaključku novicijata. Prvi se zavjeti polažu za vrijeme slavljenja svečane sv.

mise. Na ovu svečanost mogu se uz braću iz provincije pozvati i šira rodbina i prijatelji novozavjetovanika.

3.3.4. Odgovorni

a. *Novak*

102. Novak je najodgovorniji za svoj odgoj i za to se treba sav predati tom odgoju. To je važno istaknuti, jer se na taj način osigurava učinkovitost toga odgojnog stupnja. Novicijat se ponajprije oblikuje kao vrijeme „pustinje“ u kojem prevladavaju kušnja i poseban dar svjetla i snage Duha. Kušnja omogućuje da novak preoblikuje i očisti svoju osobnost kako bi mogao postati slikom novog čovjeka usmjerenog na Isusa Krista. To nužno donosi i trenutke krize koje novak nauči prepoznavati, prihvaćati i svladavati.

b. *Magistar novaka i njegovi suradnici*

103. Magistar novaka svjedok je franjevačkog zvanja i voditelj novaka. Svojim primjerom i prisutnošću nastoji ostvariti ozračje slobode, vedre radosti i sudjelovanja. Dok vodi novake, i sam mora biti svjestan nekadašnjeg rasta svoje osobnosti te spremno prihvaćati vodstvo i prosudbe.

104. U njegovu služenju potpomažu ga sva braća u provinciji, provincijski ministar i posebno njegovi suradnici. Oni su pozvani uključiti se u odgojni nacrt koji se ostvaruje u novicijatu. To ponajprije čine kao svjedoci u radosti i u punini franjevačkog načina života.

105. Magistar usklađuje i vodi cjelovit odgoj novaka zajedno sa zborom odgojitelja. Odgojno iskustvo novaka ostvaruje potičući različite djelatnosti apostolata i služenja, osobito manjima i siromašnima.

106. Novicijatsko bratstvo veoma je bitan čimbenik u odgoju novaka. To je bratstvo konkretni oslonac uz koji novak može vrednovati svoj svakodnevni put u traženju Božje volje o sebi i svom dozrijevanju. Osim toga, usklađuje različite aktivnosti, pri čemu novicijatu priznaje prvenstvenu ulogu.

3.3.5. Sredstva

3.3.5.1. Vodstvo

a. *Motivacija*

107. Jedna od značajnih uloga vodstva jest pomaganje novaku da razjasni i pročisti svoje motivacije. Zajedno s njim treba provjeravati rast u skladu s iznesenom motivacijom i konkretnim prihvaćanjem stavova. To je povezano s redovitom magistrovom prisutnošću. Magistar stoga ne treba imati zaduženja u apostolatu koja bi ga sputavala u njegovoj prvenstvenoj službi pozornog praćenja novakova puta, ali i novak je tu da ocijeni njegovo vodstvo. Ako tijekom godine kod magistra dozrije spoznaja da neki novak nema sposobnosti i preduvjeta za puninu franjevačkog poziva, neka o tome otvoreno razgovara s novakom, ne čekajući trenutak odluke pripuštanja na zavjetovanje.

b. *Ozračje molitve*

108. Odlika osobnog vodstva predstavlja ozračje molitve. To je posebno korisno onda kad novak osjeti da se u njemu javlja zahtjevno pitanje na koje ne uspijeva naći primjeren odgovor. Ozračje molitve daje vodstvu značaj zajedničkog hoda prema Gospodinu Isusu. Stoga je bitno poticati ozračje tišine. Na taj način vodstvo pomaže mladom čovjeku ponirati u sve pažljivije i dublje razlikovanje, s nakanom da u dnevnom redu bude predviđeno i vrijeme za tišinu.

c. *Cjelovit odgoj*

109. Osobno vodstvo obuhvaća sve vidike novakova života, prije svega se to odnosi na odgoj za molitvu, za bratski život, za redovničke zavjete i život prema Pravilu u vezi sa svom slojevitošću osobe. Mora biti redovito i često; ako je moguće - mjesečno.

d. *Vodstvo skupine*

110. U novicijski život neka budu uključeni i trenuci zajedničkog vodstva. To su razmjene iskustava o evanđeoskom životu, molitveno čitanje Riječi Božje, bratski dijalog i opomena, zajedničko slavljenje *dana pomirenja*.

3.3.5.2. Pastoralna iskustva

111. Neka svi novaci u novicijatu budu uključeni u različite pastoralne djelatnosti. Pritom treba poštovati karakter novicijata. Potrebno je težiti provjeravanju i produblivanju Gospodinova poziva. Stoga se prednost daje djelatnostima koje ne opterećuju novicijski put. Takve djelatnosti moraju u novaku potaknuti razumijevanje franjevačkog poslanja i duhovnosti.

112. Magistar i novak redovito zajedno ocjenjuju iskustvo apostolata. Pregledavaju jake i slabe točke novakove osobnosti na koje je upozorilo iskustvo apostolata i određuju mjere koje je potrebno prihvatiti za daljnji razvoj.

3.3.5.3. Druge odgojne mjere

a. *Fizički rad i studij*

113. Fizički i intelektualni rad imaju posebnu odgojnu vrijednost. Novaci neka budu uvedeni u teorijsko i praktično razumijevanje značenja koje ta dimenzija ima za njihov osobni rast.

b. Bratska dimenzija

114. Samo življenje bratstva jedan je od najvažnijih čimbenika odgovarajućeg odgoja u novicijatu. Potrebno je da novaci primjereno i stalno vježbaju kako razvijati različite osobne stavove unutar bratskog života i u odnosu prema životu u bratstvu. Novak se mora vježbati:

- u osjećaju pripadnosti, svjestan da se osobni identitet svaki dan izgrađuje tako što se predajemo konkretnom bratstvu;
- u vedrom i konstruktivnom suočavanju s onim tko drukčije misli; za takvo suočavanje moraju biti naglašeni lojalnost, uljudnost, iskrenost i poštovanje;
- u otvorenosti i spremnosti za usvajanje novih vrednota, stavova, perspektiva i iskustava;
- u usvajanju osjećaja za franjevačko bratstvo kada se u zajedničkom životu uči ljudskim i kršćanskim krepostima;
- u postupnom dosezanju osobne spremnosti za dijeljenje svega što ima te za ponizan, umjeren i djelatan život;
- u snažnom njegovanju duha domaće prisnosti tako da bratstvo postane povlaštenim mjestom susreta s Bogom i izmirenja;
- u prihvaćanju braće kao Očeva dara, u svijesti da nas je Bog stvorio jedne za druge, da međusobno razotkrivamo svoje potrebe, dijelimo svoje darove i da se radujemo dobrima koja Bog dijeli svakomu bratu;
- u odgoju za bratsku opomenu, za osjećaj pravednosti i mira, kao i solidarnosti sa siromašnima.

3.4. RAZDOBLJE JEDNOSTAVNIH ZAVJETA

3.4.1. Opća načela

115. Razdoblje jednostavnih zavjeta traje od prvih do svećanih zavjeta. Opći cilj tog razdoblja cjelovita je formacija osobnosti manjeg brata. Ona ga postupno dovodi do potpunog posvećenja Bogu u hodu za Kristom.

Razdoblje jednostavnih zavjeta ne smije biti kraće od tri ni duže od šest godina, pri čemu ostaje na snazi propis Zakonika kanonskog prava kan. 657. i GS čl. 100. Svećani zavjeti redovito se polažu nakon četiri godine provedene u jednostavnim zavjetima. U tom razdoblju životno je važno da brat i dalje raste u stalnom obraćenju prema Kristu kako bi na taj način živio, produbljavao i usvajao franjevačku karizmu (usp. RFF 205).

116. Zadaća cijeloga provincijskog bratstva u tome razdoblju jest da postane prepoznatljivim znamenjem evanđelja. Bratstvo u kojem se odgajaju braća neka bude tako oblikovano da ono ima odlučujuću ulogu u odgoju. Neka bratstvo ozbiljno prihvaća savjete ili poglede koje s obzirom na odgoj traži ili daje zbor odgojitelja (usp. GK 140).

117. U tom razdoblju odgoj je sustavan, primjeren sposobnosti braće, duhovan, usmjeren na evangelizaciju, istodobno teorijski i praktičan. Stoga neka im se ne daju zadaće koje bi mogle otežavati provođenje takva odgoja. Sve to uključuje cjelovit odgoj za franjevački način života koji se ostvaruje preko:

A) bratskog života u svim njegovim dimenzijama, uključujući fizički rad i kućanske poslove;

B) produbljivanje razloga za zvanje u otvorenom razgovoru s magistrom i odgojnim bratstvom;

C) studija (teološkog, filozofskog, antropološkog, franjevačkog, jezičnog);

D) snažnih i dužih razdoblja kroz koja treba živjeti i provjeravati bitne dimenzije karizme: kontemplaciju, bratski život, evangelizaciju, studij, služenje siromašnima, misije.

3.4.2. Sadržaji

118. Razdoblje jednostavnih zavjeta usmjereno je na postupno utvrđivanje osobnosti manjeg brata. Stoga se sadržaji odgojnog djelovanja usredotočuju na sljedeće jezgre:

a. *Ljudska zrelost u vjernosti svakodnevno življene karizme.*

Stoga, neka braća:

- gaje iskrenu želju za osobnim rastom u sudjelovanju s odgojiteljima;
- spoznaju svoju narav i sposobnost ovladavanja svojim osjećajima i težnjama;
- uspostavljaju što bolje odnose u zdravoj ravnoteži između samoće i zajednice;
- njeguju duh dijaloga i istine radi što uravnoteženijih bratskih odnosa; neka se u tome duhu skrbe za radost, otvorenost i sposobnost življenja u bratstvu u kojem žive braća različitih naraštaja i stavova;
- rastu u zdravom prihvaćanju vlastite spolnosti i zavjeta čistoće u svakodnevnom životu;
- oblikuju pravilan odnos između rada i slobodnog vremena;
- otkrivaju i razvijaju svoje talente, osobito na području kulture i umjetnosti;
- postupno dozrijevaju u samostalnosti i odgovornosti, koje su uvjet za sudjelovanje u bratskom životu;

- oslobađaju se za promjene i za budućnost kako bi bili sposobni prihvaćati novonastale situacije i eventualne rizike;
- prate kulturni i društveni život.

b. *Kršćanska zrelost u hodu za Isusom Kristom, u ispunjavanju evanđeoskih savjeta, u vjeri i poslanju Crkve.*

Stoga, neka braća:

- produbljuju kršćanski način života utemeljen u krštenju, kao put za Isusom k Ocu pod vodstvom Duha, živeći prema evanđeoskim savjetima u franjevačkoj karizmi;
- razvijaju osjećaj za suradnju s mjesnom Crkvom;
- usvoje biblijske i teološke sadržaje vjere te svakodnevnom osobnim i zajedničkim čitanjem rastu u razumijevanju Božje Riječi;
- rastu u duhu molitve i pobožnosti, osobito svakodnevnom sudjelovanjem u sv. misi i molitvi časoslova u bratstvu;
- svaki dan odgovorno namijene potrebno vrijeme za osobnu molitvu, euharistijsku adoraciju, razmatranje i franjevačke pobožnosti; neka se nauče prepoznavati krajnosti spiritualizma i aktivizma, intimističkog individualizma i gašenja duha vjere;
- stalno povezuju vjeru sa životom dok otkrivaju tajnu Božje prisutnosti u svemu stvorenom u svakodnevnom događajima, posebno u susretu sa siromasima i potrebnima.

c. *Franjevačka zrelost kroz produbljivanje karizme.*

Brat s jednostavnim zavjetima neka stoga:

- provjerava i produbljuje unutarnje razloge svoga poziva u svjetlu tri osnovna redovnička zavjeta kako bi mogao donijeti konačnu odluku;

- živi cjelovit život manje braće; sve više suosjeća s Redom te, svjestan njegove internacionalnosti, nastoji svladati bar jedan strani jezik;
- produbljuje karizmu bratstva i malenosti preko poznavanja povijesti i duhovnosti Franjevačkog reda. Pritom neka se na primjeren način susreće sa sestrama klarisama i franjevačkim svjetovnim redom;
- potpunije upoznaje svoju provinciju kako bi prihvatio njezine najvažnije zadaće i kako bi mogao sudjelovati u njezinim projektima;
- živi oblike kontemplacije i evangelizacije na franjevački način s velikim poštovanjem prema zahtjevima franjevačkog načina života u bratstvu, molitvi, radu i tijekom studija;
- iskazuje pažnju misionarskim potrebama Crkve i Reda;
- stječe iskustva raznolike pastoralne djelatnosti.

3.4.3. Odgovorni

119. Važnu ulogu o odgoju braće u jednostavnim zavjetima ima bratstvo kuće odgoja. Sva braća dotične kuće sudjeluju u odgoju, potiču stvaralaštvo kandidata, s njima dijele radosti i poteškoće te im nude opipljivo i stvarno svjedočanstvo evanđeoskog života. Bratski život čitave kuće uređuje se prema dnevnom redu i drugim odredbama koje donosi samostanski kapitul. Posebna pažnja posvećena je liturgijskim slavljinama, mjesečnom održavanju duhovnih obnova i sudjelovanju u kućanskim poslovima i održavanju prostorija.

Kuća odgoja za braću u jednostavnim zavjetima određena je Statutom svake pojedine provincije.

120. Izravni odgojitelj braće u jednostavnim zavjetima jest magistar koji je član kućnog bratstva. U obavljanju službe pomažu mu pomoćnik magistra i zbor odgojitelja koji imenuje Definitorij provincije.

Zbor odgojitelja ima pet članova. Po službi u njega spadaju magistar i pomoćnik magistra, a preostala trojica biraju se između braće mjesnog bratstva.

Neka se magistar sa svakim bratom u jednostavnim zavjetima susreće u osobnom razgovoru bar jedanput mjesečno i s njim provjerava njegov osobni put rasta prema evanđeoskim savjetima, život u povezanosti s Bogom, poteškoće i napredak u ljudskoj zrelosti, u bratskom životu, u radu i apostolatu. Neka braću uputi na potrebu osobnoga duhovnog vodstva te ih potiče da odaberu duhovnog vođu. Preporučuje se da duhovni vođa (pratitelj) bude član našeg Reda, poštujući ipak slobodu svakoga pojedinog brata da izabere koga hoće. Duhovni vođa ili pratitelj ne mora ujedno biti i ispovjednik.

Ukoliko neki brat u jednostavnim zavjetima ili više njih borave u drugoj kući provincije, provincijski ministar određuje im posebnog magistra.

Ukoliko zbog studija ili drugih razloga brat u jednostavnim zavjetima ili više njih borave u drugoj provinciji, neka to bude u odgojnoj kući dotične provincije pod vodstvom tamošnjeg magistra.

121. Magistar na koncu svake akademske godine pošalje pisano izvješće koje prije mora biti pročitano i odobreno u zboru odgojitelja. Neka ono obuhvaća odgojni put i primjerenost svakog od jednostavno zavjetovane braće. Prilikom ocjenjivanja neka poštuju značajne prioritete ljudske, kršćanske i franjevačke formacije.

122. Bitni su trenuci odgojnog puta tjedni odgojni susreti, mjesečne duhovne obnove, godišnje duhovne vježbe, trenuci zajedničkog planiranja i provjeravanja osobnog i zajedničkog života.

123. Potrebna pozornost neka bude poklonjena upoznavanju provincije, njezina rada i poslanja na mjestima gdje braća žive i služe. Posebna briga neka bude posvećena susretima sa starijom i bolesnom braćom koji su pravi čuvari našega karizmatičnog sjećanja.

124. Po dolasku brata s jednostavnim zavjetima iz novicijata neka mu se posveti posebna pažnja kod njegova uključivanja u novu zajednicu i svakodnevni tijek franjevačkog života. Neka mu se pomogne u prihvaćanju dnevnog reda i studija. Što se tiče bratskog života, bratu s jednostavnim zavjetima treba pomagati da nadvlada određenu početnu pasivnost i postupno postane suodgovoran graditelj bratstva, a ne samo njegov potrošač.

125. *Oblikovanje praznika i studij jezika*

Braća u jednostavnim zavjetima uređuju praznike u dogovoru s magistrom, pri čemu barem jedan ljetni mjesec provode u jednom od samostana provincije pod vodstvom mjesnog gvardijana.

Pohađanje tečajeva stranih jezika u inozemstvu dogovara se s provincijskim ministrom. Neka se ono omogući svoj braći u jednostavnim zavjetima, pazeći ipak na prioritet redovitih dužnosti pojedinog brata. To se osobito odnosi na studij, što u praksi znači da brat kojemu je za jesenski ispitni rok ostalo više ispita ne može preko ljetnih praznika ići na tečaj stranog jezika.

126. Braća u jednostavnim zavjetima studiraju teologiju na franjevačkim učilištima, na učilištima koje provincije drže zajedno s biskupijama ili na drugim teološkim učilištima. Provincijski ministar ipak može u pojedinom slučaju dopustiti studij i na nekom drugom učilištu u domovini ili inozemstvu.

3.4.4. Sredstva

127. Osobno vodstvo pomaže jednostavno zavjetovanom bratu da redovito provjerava osobno razlučivanje koje je počeo u novicijatu. Ono će mu pomoći da poveže iskustvo i ocjenu tog iskustva, djelovanje i razmišljanje. Cilj je usvajanje svih iskustava tijekom trajanja jednostavnih zavjeta u nasljedovanju Krista i u življenju evanđelja kako nam ga posređuje Pravilo.

128. Značajna mjera takva vodstva je *Osobni plan života*. U njemu neka budu organizirane različite prednosti:

- upotreba vremena;
- osobna molitva;
- sakramentalni život;
- učestalost razgovora s duhovnim vođom;
- osobna izobrazba kao dopuna onoga što je započeto u prethodnim razdobljima;
- evangelizacija i solidarnost sa siromašnima;
- higijena, sport i briga za zdravlje.

129. Posebna briga neka se posveti liturgijskom odgoju za molitvu Crkve koja će omogućiti istinski duh zajedništva i molitve. Pritom treba izbjegavati bilo kakav intimizam i samosažaljenje. Cijelo razdoblje mora biti prava škola molitve u njezinim najrazličitijim oblicima: liturgijska, svetopisamska, marijanska, tiha. Tako će kroz molitvu očima vjere naučiti gledati na događaje i ljude.

130. Radi formacije za pastoralno djelovanje koje u našoj provinciji ima poseban značaj, braći s jednostavnim zavjetima treba omogućiti stjecanje iskustava različitih načina apostolata u skladu sa sposobnostima svakog pojedinca:

- kateheza;
- pokreti mladih;

- molitvene skupine;
- rad s ljudima na rubu društva;
- ljetni susreti i tabori.

Sve takve djelatnosti moraju biti dobro pripremljene, praćene i ocijenjene.

131. Braća s jednostavnim zavjetima koja se pripremaju za svete redove u prvoj godini studija primaju službu čitaća, a u drugoj godini službu akolita. Za primanje u te službe neka kandidat podnese molbu provincijskom ministru. Kandidati se pod vodstvom magistra pripremaju za primanje svake od tih službi.

Braća s jednostavnim zavjetima koja ne teže svetim redovima, ako žele i ako im provincijski ministar to odobri, mogu također primiti službu čitaća i akolita.

132. Svećani zavjeti

Pred kraj razdoblja jednostavnih zavjeta, kada brat donosi odluku o polaganju svećanih zavjeta, neka napiše molbu provincijskom ministru za pripuštanje svećanim zavjetima. U molbi neka obrazloži razloge za svoju odluku. Pritom mora ozbiljno provjeriti je li u franjevačkom načinu života postigao određenu identifikaciju, pripadnost Redu i njegovu načinu života tako da se bez poteškoća realno i trajno može obvezati na potpuno sebedarje. Molbu za svećane zavjete neka priloži šest mjeseci prije predviđenog polaganja zavjeta.

133. Zbor odgojitelja u odgojnome bratstvu pomno ocjenjuje pravu nakanu i stupanj ljudske, kršćanske i franjevačke postojanosti onoga koji želi položiti svećane zavjete. Napisano izvješće koje potpisuje magistar šalje provincijskom ministru. Kod ocjenjivanja kandidatove primjerenosti neka se posebno poštuju ova načela (usp. RFF 215):

- emotivna zrelost;
- unutarne prihvaćanje redovničke discipline s odgovornom upotrebom slobode, duh raspoloživosti, djelatno sudjelovanje u vlastitoj formaciji;
- vjernost zavjetima;
- sposobnost da bude manji brat te da bude djelatna i usmjeren na služenje drugima;
- poslušnost i siromaštvo u odnosu na bratski život;
- očiti znakovi primjerenog i zrelog odnosa prema Bogu u molitvi i primanju sakramenta;
- otvoren i iskren dijalog s odgojiteljima;
- spremnost na život i rad u bratstvu;
- zauzetost, zanimanje i uspješnost kod izvršavanja nacrta studijske i stručne naobrazbe;
- oduševljenje za evangelizaciju i osjećaj za misije;
- odnos prema stvorenom svijetu, kulturnoj i duhovnoj baštini;
- osjećaj pripadnosti bratstvu, provinciji, Redu i Crkvi;
- sposobnost prihvaćanja bratske opomene i samokritično provjeravanje života;
- osjećaj za pastoralnu djelatnost naše provincije.

134. Sva svečano zavjetovana braća odgojnog bratstva tajnim glasovanjem sudjeluju u ocjeni primjerenosti kandidata za svečane zavjete. Pritom moraju strogo poštovati povjerljivu narav tog postupka. Izvješće o ishodu glasovanja magistar šalje provincijskom ministru koji saziva provincijski definitorij na kojem se razmatraju molbe za svečane zavjete. Ako kandidat zatraži bilo kakvo objašnjenje o glasovanju i odgovoru na molbu, za to je odgovoran samo provincijski ministar.

135. Kandidati prije samog čina svečanog zavjetovanja moraju imati jednomjesečnu pripravu koja obuhvaća studij, razmišljanje,

molitvu i samoću. Ta priprava organizira se zajedno s ostalim franjevačkim provincijama hrvatskoga govornog područja, tako da svake godine domaćin priprave bude druga provincija. Voditelj priprema je magistar one provincije koja organizira pripravu.

§ 1. Po mogućnosti provincije organiziraju pripreme ovim redom: Provincija Uzvišenja svetoga Križa Bosne Srebrene (Sarajevo), Provincija Uznesena Marijina (Mostar), Provincija sv. Ćirila i Metoda (Zagreb), Provincija Presvetog Otkupitelja (Split), Provincija sv. Jeronima (Zadar), Provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca (Zagreb), Provincija franjevac trećoredaca glagoljaša (Zagreb), Kapucinska provincija sv. Leopolda Bogdana Mandića (Zagreb),.

§ 2. Ukoliko neka od provincija kada dođe na red nema kandidata ili nije u mogućnosti organizirati pripravu, ona se taj put preskoči i dalje se nastavlja prema rasporedu.

§ 3. Nakon završene priprave magistar voditelj saziva sastanak magistara svih provincija na kojemu podnosi izvješće o završenoj pripravi te se određuje provincija koja organizira sljedeću pripravu za svečane zavjete. Neka se taj sastanak redovito održi u mjesecu studenom.

III. ODGOJ BRAĆE ZA CRKVENE SLUŽBE I SVETI RED

136. Odgoj za crkvene službe i svete redove đakonata i prezbitarata dio je općega franjevačkog odgoja i obuhvaća duhovnu, teološku i praktičnu pripravu za prihvaćanje crkvenih službi i svetog reda, njihovo dostojno i djelotvorno izvršavanje na slavu Bogu i u služenju Božjem narodu (RFF 233).

137. Odgoj za crkvene službe i svete redove neka uz magistrovo vodstvo usmjerava manjeg brata prema dubljem i svestranom razumijevanju naravi i zadaća tih službi te prema praktičnoj primjeni u životu. Stoga neka taj odgoj nadahnjuje franjevački pogled na te službe i vjernost franjevačkoj karizmi (GK 164; RS 80-81; RFF 236).

138. U odgojnom procesu za crkvene službe i svete redove valja poštovati opće odredbe kanonskog prava (kan. 10; 19; 1021; kan. 124; 1039; kan. 1050-1052; 659-661), propise biskupske konferencije te upute našeg reda (GS 106-108).

139. Kad se braća pripravljaju na crkvene službe i svete redove u ustanovama koje ne pripadaju Redu, provincijski se ministar mora pobrinuti da formacija braće bude dopunjena naputcima *Ratio formationis* i *Ratio studiorum* provincije (GS 111). Neka se osobito u đakonskoj godini đakone sustavno priprema za svećeničko služenje na franjevački način. U tu svrhu provincijski ministar imenuje posebnog voditelja đakonske godine.

140. Provincijski ministar pripušta braću svoje provincije na stalne službe te na svete redove sukladno propisima Reda i provincije (GK 165; GS 112).

141. Službu čitača provincijski ministar u načelu podjeljuje kandidatima u prvoj godini jednostavnih zavjeta, nakon pripreme koju vodi magistar ili brat kojeg magistar odredi (RFF 236;).

142. Službu akolita provincijski ministar u načelu podjeljuje braći u drugoj godini privremenih zavjeta, nakon pripreme koju vodi magistar ili brat kojeg magistar odredi (RFF 236).

143. Provincijski ministar može pripustiti braću svetom redu đakonata nakon što su zadovoljeni uvjeti propisani općim pravom (kan. 1019; 1025; 1051) i propisima Reda (GS 112, § 2), ako braća imaju svečane zavjete i ako su zaključili petu godinu teološkog studija (kan. 1032).

144. Provincijski ministar može pripustiti braću svetom redu prezbiterata nakon što su zadovoljeni uvjeti propisani općim pravom (kan. 1019; 1025; 1051) i propisima Reda (GS 112, § 2) te nakon što su kandidati diplomirali teologiju.

145. Kod prosuđivanja prikladnosti kandidata za primanje svetog reda treba poštovati propise općeg prava i skrutinij koji je propisala Kongregacija za bogoslužje i disciplinu sakramenata (10. 11. 1997.), vodeći računa o ljudskoj zrelosti i prikladnosti za obavljanje primljene službe (kan. 658; GS 104).

146. U razdoblju od polaganja svečanih zavjeta do đakonskog ređenja kandidati za svete redove ostaju pod vodstvom magistra braće u jednostavnim zavjetima, dok u šestoj odnosno pastoralnoj godini studija imaju posebnog voditelja šeste, đakonske godine. Obojica odgojitelja, u suradnji s Tajništvom za formaciju i studije, odgovorni su za duhovnu, teološku, liturgijsku i praktičnu pripremu kandidata za primanje svetog reda.

147. Kandidat neka na vrijeme zamoli primanje svetog reda đakonata i prezbiterata, tj. barem šest mjeseci prije primanja svetog reda.

JUŽNOSLAVENSKA KONFERENCIJA
PROVINCIJSKIH MINISTARA OFM
2020.